

Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич – Житомир: ФОП «Левковець», 2015. – 430 с.

Довбаш А.
студентки 34 групи
ННІ педагогіки,
наук. керівник:
доц. Клименюк Ю. М.

Реалізація виховного впливу на уроках математики.

Математика – один з обов'язкових предметів початкових класів. І це не випадково. Визнання математики обов'язковим навчальним предметом загальноосвітньої школи безпосередньо пов'язане з її роллю в науково-практичній діяльності людства.

З розвитком науки, культури і техніки значення математики зростає як в науково-практичній діяльності людства, так і в навчанні та вихованні молоді. Застосування математики вийшло за рамки технічних наук, її методи проникли в біологію, медицину, суспільні науки.

Мета статті: проаналізувати ефективність і значення реалізації виховного впливу на учнів під час проведення уроків математики.

Д. І. Писарев підкреслював виховне значення математики : «Математика не тільки підготує учня до вивчення природничих наук; вона не тільки навчить його мислити правильно і послідовно; вона ще, крім того, виховує з нього безстрашного працівника, для якого праця і нудьга стають двома поняттями, що взаємно виключаються одне одним» [1, с.6].

Виховання – це сукупність знань, культурних навичок, поглядів, що становлять загальний рівень духовного розвитку дитини і є наслідком систематичного впливу навчання; це сума впливів на психіку людини, спрямованих на підготовку її до активної участі у виробничому, громадському й культурному житті суспільства. Виховання досягає великих успіхів якщо враховують його залежність не тільки від віку, але й індивідуальних особливостей розвитку дитини.

Особливість і відповідальність початкової школи у вихованні дітей полягає в тому, що перші симптоми неправильного формування особистості проявляється вже в молодшому шкільному віці. Учитель має своєчасно помітити і вжити заходів щодо усунення причин, які призвели до похибок у вихованні [1, с.342].

Керівна роль у досягненні виховного характеру навчальної роботи належить учителеві, бо і зміст, і методи, і організацію роботи на уроці визначає вчитель.

На уроці математики розв'язуються різноманітні виховні завдання :

- виховання в учнів спостережливості, пильності, звички вдивлятися в навколишнє життя;
- формування ініціативи, відповідальності і сумлінності у роботі;
- вироблення чіткості і акуратності в обчисленнях, вимірюваннях, формулюваннях і записях;
- виховання звички систематично працювати і перемагати труднощі [2, с.30].

Урок є повноцінним лише тоді, коли навчальний матеріал і методи його організації забезпечують активізацію всіх компонентів навчальної діяльності учнів. Виховна мета досягається лише на повноцінному уроці [3, с.12].

На уроках математики здійснюється як вузько спеціальне (розвиток специфічних якостей математичної діяльності, зв'язок з практикою при введенні понять і розв'язуванні задач), так і комплексне (формування не тільки професійно-математичних якостей учня) виховання [1, с.342].

Досвідчені вчителі цілеспрямовано і систематично вивчають особистість учня свого класу. Основний метод вивчення – спостереження. Як і виховання, спостереження проводиться безперервно.

На уроках бажано створювати такі ситуації, на основі яких можна було б виявити ставлення учня до позитивних і негативних явищ. Чи вміє учень розрізняти погані і добрі якості в людях? Чи може зайняти активну позицію в боротьбі з недоліками? Чи додержує суспільних норм поведінки в різних ситуаціях? Як сприймає учня класний колектив, і навпаки?

Зрозуміло, що вчитель, проводячи спостереження, одночасно допомагає учневі, дає поради, наводить позитивні зразки з життя чи з літератури, привчає його до певних норм і правил поведінки [1, с.344].

Слід підкреслити, що забезпечення виховних завдань у процесі вивчення математики – довготривалий і цілісний процес. Його результати стають відчутними і помітними при засвоєнні матеріалу великих за змістом розділів тем навчальних програм. А це значить, що конкретні виховні цілі, зокрема світоглядні, потрібно ставити в процесі вивчення великого за обсягом навчального матеріалу [3, с.17].

У трудовому вихованні молодших школярів велике значення має вміння вчителя організувати свою працю. Приклад моральних показників вчителя на всіх уроках, його сумлінність, намагання прийти на допомогу, чесність, вимогливість, піклування про інших людей мають стати еталоном для наслідування.

У роботі вчителів математики яскраво помітні прийоми і методи, що застосовуються для досягнення навчальних цілей. Прийоми ж і методи, спрямовані на досягнення виховних завдань, є менш виразними [3, с.6].

Недостатня вихованість, низька успішність, негативне ставлення до навчання нерідко поєднуються. У багатьох випадках причиною цього є відсутність в учня навичок систематичної праці. З привчання школярів до праці на уроці і починається виховна робота. Допомагає в цьому і заохочення.

О. Я. Савченко вказує, що розширити і ціле спрямувати мотиваційні стимули навчання молодших школярів ефективно при забезпеченні таких умов:

- збагачувати зміст особистісно-орієнтованим цікавим матеріалом;
- утверджувати справді гуманне ставлення до всіх учнів, бачити в дитині особистість;
- задовольнити потреби в спілкуванні з учителем і однокласниками під час навчання;
- збагачувати мислення інтелектуальними поняттями, формувати допитливість і пізнавальний інтерес;
- формувати адекватну самооцінку своїх можливостей;
- утверджувати прагнення до саморозвитку, самовдосконалення;
- використовувати різні засоби педагогічної підтримки, коли вони особливо потрібні, прогнозувати ситуації;
- виховувати відповідальне ставлення до навчальної праці, зміцнювати почуття обов'язку.

Виховний вплив учителя проявляється в організації доцільних видів навчальної діяльності учнів. Учитель має не стільки вчити дітей, скільки допомагати їм учитися [1, с.345].

Висновок. Отже, яким би чином навчально-виховний процес не залежав від інших соціальних інститутів, однак основні його результати досягаються у школі, на уроках. Вчитель, на відміну від інших завдань, має ще виховувати в дитині людину, що є дуже важкою роботою. Можливо, цього легше досягти на інших уроках, але на математиці це вимагає великих зусиль, оскільки математика – це точний предмет, який відповідним чином вимагає точності, чіткості і логічності. Хоч як не було б важко, але завдяки навчальній програмі і майстерності вчителя, на уроках математики здійснюється виховний вплив, реалізується виховна мета, яка переважно досягається в результаті проведення багатьох уроків і залежить від змісту матеріалу.

Лише вихованій учень, науковий світогляд якого міцно сформований, може повністю реалізувати на користь суспільства свої здібності, нахили і знання. Саме виховні результати безпосередньо впливають на успішне засвоєння учнем усіх навчальних завдань, зумовлюють перспективи соціального буття.

Список використаних джерел та літератури.

1. Бантова М. О., Бельтюкова Г. В., Полевщикова О. М. Методика преподавания математики в начальных классах. Пер. с рус. / М. А. Бантова, Г. В. Бельтюкова, А. М. Полевщикова. Под ред. М. А. Бантовой. – 2-е изд. перераб. и доп. – К.: Вища школа. Головное изд-во, 1982. – 288 с., С. 6, 342-344.
2. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах : Навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 368с., С. 30.

3.Тесленко І. Ф.Совершенствование учебно-воспитательной работы по математике в школе. Пособие для учителей. Сборник статей. Под ред. доктора педагогических наук І. Ф. Тесленко. К.: Радянська школа, 1979 (III кв.). – 144 с., С. 6, 12, 17.